

Bijlage: NH-90 tabellen

Productie

Tabel 1: Stand van zaken internationale orders en productie NH-90

Per 13-12-2016	Gecontracteerd			Geleverd		
	TTH	NFH	Totaal	TTH	NFH	Totaal
Frankrijk	74	27	101	21	18	39
Duitsland	82	18	100	49	-	49
Italië	70	46	116	35	22	57
Nederland	-	20	20	-	20	20
België	4	4	8	4	4	8
Subtotaal NAHEMO	230	115	345	109	64	173
Noorwegen	-	14	14	-	6	6
Finland	20	-	20	20	-	20
Zweden	18	-	18	17	-	17
Spanje	22	-	22	5	-	3
Griekenland ¹	20	-	20	11	-	11
Oman ¹	20	-	20	18	-	18
Australië	47	-	47	41	-	41
Nieuw-Zeeland	9	-	9	9	-	9
Subtotaal Overig	156	14	170	121	6	127
Totaal	386	129	515	230	70	300

¹ Deze landen zijn geen lid van de NH-90 Community.

Levering, inzet en transitie

In tabel 2 is het aantal NH-90 helikopters van Defensie weergegeven in de verschillende configuraties die volgens planning beschikbaar zijn tot en met 2018.

Tabel 2. Prognose helikopters van type NH-90 beschikbaar voor Defensie

Jaar	2015		2016				2017				2018				
	Kwartaal	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
A	MOC	3	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0
B	FOC	6	6	6	6	6	6	6	6	5	5	4	3	3	2
C	FOC met FRC	5	5	6	7	7	8	8	9	10	11	12	13	13	15
D	MOC in retrofit	4	4	4	5	5	5	5	5	4	3	2	1	1	0
E	FOC in upgrade	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	3	3	3
F	In beheer bij CLSK	14	14	15	15	15	15	15	15	15	16	16	16	16	17
G	Totale vloot	18	18	19	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20

De beschikbare vloot voor het CLSK (regel F) bestaat uit alle afgenomen helikopters, exclusief de helikopters die niet beschikbaar zijn als gevolg van de modificatieprogramma's *retrofit* (regel D) en *upgrade* (regel E). De totale vloot (regel G) bestaat uit alle helikopters die

door de fabrikant aan Nederland zijn geleverd, inclusief de helikopters die niet beschikbaar zijn als gevolg van de beide modificatieprogramma's.

De daling van het aantal beschikbare MOC-helikopters (regel A) wordt veroorzaakt door de *retrofit* van MOC-helikopters naar de uiteindelijke configuratie. Dit programma is, zoals eerder gemeld, naar verwachting in de loop van 2018 gereed. Vanaf het tweede kwartaal van 2014 is het aantal beschikbare FOC-helikopters (regel B) zes. Dit blijft zo tot de aanvang van het *upgrade* programma (regel E), midden 2017. De reeks FOC met FRC (regel C) is opgebouwd uit de aantallen helikopters die in de uiteindelijke configuratie geleverd zijn en de helikopters die via een modificatieprogramma (*retrofit* of *upgrade*) deze configuratie bereiken.

WERKAANDEEL

De ministeries van Defensie en van Economische Zaken vragen bij de fabrikant voortdurend aandacht voor de positie van het Nederlandse bedrijfsleven. De werkverdeling heeft betrekking op de productieovereenkomst uit 2000. Verandering van het aantal gecontracteerde toestellen door de partnerlanden heeft daarop geen invloed. Het huidige werkaandeel voor Nederlandse bedrijven blijft daarom nagenoeg onveranderd. Onderstaande tabel biedt een overzicht van de huidige werkverdeling (stand 2016) tussen de NAHEMO-landen (exclusief Portugal). Deze verdeling berust op de totale voorgenomen productie van 595 toestellen.

Tabel 3. Werkaandeel NAHEMO-landen productiefase (stand 2016)

Land	Voorgenomen afname aantal toestellen	Voorgenomen afname (% van totaal aantal toestellen)	Aanvankelijk afgesproken werkaandeel (%)	Aanvankelijk afgesproken werkaandeel (€ miljoen)	Huidig werkaandeel (%)	Huidig werkaandeel (€ miljoen)	Tekort/overschot (€ miljoen)
Italië	196	32,94%	32,00	3.206,47	30,20%	3.026,14	-180,33
Duitsland	219	36,81%	31,25	3.131,32	27,44%	2.749,12	-382,20
Frankrijk	160	26,89%	31,25	3.131,32	37,94%	3.801,63	670,31
Nederland	20	3,36%	5,50	551,11	4,42%	443,33	-107,78
Totaal	595	100,00	100,00	10.020	100,00	10.020	0,00

Uit de tabel blijkt dat het huidige werkaandeel van Nederland (4,4 procent) weliswaar hoger is dan het percentage af te nemen toestellen (3,3 procent), maar lager is dan het afgesproken aandeel (5,5 procent). Het tekort aan werkaandeel van 1,1 procent komt overeen met een bedrag van € 108 miljoen. Zoals bekend, is een herverdeling van het werk in deze fase van het project niet voorzien omdat dit zou leiden tot hogere kosten en vertragingen.

Behalve voor de NAHEMO-landen produceert het Nederlandse bedrijfsleven echter ook voor landen buiten NAHEMO. Daarmee creëert het extra omzet. Over de berekeningsmethodiek en de nieuwe opdrachten heb ik u eerder geïnformeerd met de brief van 22 februari 2011 (Kamerstuk 25 928, nr. 47).

Om het balanstekort van het productiecontract voor Nederland te compenseren, heeft de fabrikant NHI ten eerste voor de *In Service Support* (ISS) fase Fokker aangewezen om namens NHI alle *Standard Parts* aan alle NH-90 gebruikers te leveren. Ten tweede krijgt het Nederlandse bedrijf Airborne de mogelijkheid om het onderhoud aan de rotorbladen van de NH-90 uit te voeren. Dit leidt tot een prognose voor de ISS-fase zoals weergegeven in onderstaande tabel. Met NHI is overeengekomen dat de afspraken over de twee genoemde bedrijven de komende jaren zullen worden gemonitord. Zoals tabel 4 weergeeft, wordt het tekort uit de productiefase in de ISS-fase volledig gecompenseerd. Volgend jaar zal over de voortgang van deze afspraken worden gerapporteerd.

Tabel 4. Werkaandeel NAHEMO-landen ISS-fase (stand 2016)

Land	Aanvankelijk afgesproken werkaandeel (%)	Aanvankelijk afgesproken werkaandeel (€ miljoen)	Huidig werkaandeel (%)	Huidig werkaandeel (€ miljoen)	Tekort/overschot (€ miljoen)
Italië	32,00	799,96	32,86%	821,44	21,48
Duitsland	31,25	781,22	24,35%	608,72	-172,50
Frankrijk	31,25	781,22	31,81%	795,26	14,04
Nederland	5,50	137,49	10,98%	274,47	136,98
Totaal	100,00	2.499,89	100,00%	2.499,89	0,00

In aanvulling op de compensatie voor het Nederlandse werkaandeel bestaan er tevens mogelijkheden om in de ISS-fase met het Nederlandse bedrijfsleven samen te werken bij het onderhoud.